

Увод

Моје недавно „гласно размишљање“ о председничкој кандидатури [Јадранке Шешељ](#) свакако није било намењено онима који њеног супруга сматрају патентираном „дворском лудом“; још мање је то писаније било посвећено режимлијама или напредњацима (у чему је разлика?) који одавно ликују над злехудом судбином Војводе. Јасно је да такве персоне било који Шешељев потез - који доказује да тај човек још увек дише - ионако само излуђује. Тим текстом обратио сам се пре свега људима који су и у времену очигледног разбијања Србије још у стању да думају хладне главе, како онима који су можда присталице радикала, а раздиру их сумње, тако и свима који нису искључиви, били политички опредељени или не.

И сâм сам дуго имао негативан став о политици Војислава Шешеља. То је трајало све док нисам постао свестан шта је за Србију значило програмирано разбијање радикала из 2008. Нимало похвално по моју маленкост, али признајем, тек то је био тренутак „буђења из догматског дремежа“ те битно другачијег погледа на прошлост и политички значај радикала. Јер, уз дефинитивни силазак Коштунице с власти, разбијање радикала бележим као други кључни догађај постпетооктобарског уништавања Србије, што сваким даном постаје све очигледније. Тек тим чином опозиција (лат. *oppositio* - супротстављеност) у Србији престаје да постоји као озбиљан политички чинилац. Сви су изгледи да ће после ових избора ствар бити још гора, јер ће се Томина фракција - која под Шешељевим именом годинама нелегитимно борави у скупштини - етаблирати као део неке нове власти. Радикали су можда били примитивни, рурални и необразовани Срби који у случају доласка на власт ништа добро нису могли донети Србији. Уосталом, најновији варијетет голубова превртача - напредњаци - потекао је управо из њихових редова. Можда ће се због овога што сам написао поједини радикали љутити, но то је неумољива чињеница. Али је исто тако чињеница да је каква-таква опозиција (супротстављеност) у време јаких радикала *постојала*

. О промени устава владајућа већина је све до разбијања радикала могла само да сања. Данас су напредњаци све осим супротстављености. Данас су они *de facto* део владајуће екипе. Данас

О изборним шансама радикала

Пише: Стефан Душанић
четвртак, 26 април 2012 07:06

Они с

â

ми

предлажу промену устава.

Предизборна стратегија Војводе

Шешељева одлука да нападне широки фронт који заједнички образују ДС и СНС представља једини могући начин борбе за очување његове странке. То није ни ирационални реваншизам ни *ултразаверолошка* сарадња са жутима, што му преко својих сајтова упорно подмећу криптонапредњаци. Шешељев избор је заправо резултат изнудице, борбе за голи опстанак и прелазак цензуса. Свако кокетирање с напредњацима значило би аутоматско гашење радикала. У овом тренутку управо таква је егзистенцијална позиција радикала. Немало ружичаста. Војвода је жртвовао поприлични комад свог живота, здравље, срећу породице, синови му одрастају без оца итд. Али Шешељ никада није показао спремност да жртвује и странку. Штавише, кад каже да му је његова идеологија важнија од живота, спреман сам да му поверујем. Криптонапредњаци би волели да он поред свега осталог угаси и странку. Па и то се може десити, али не без приличне борбе. Поред тога, радикалска реторика је свима разумљива и лишена натегнутих идеолошких конструкција попут „неутралности“. Радикали се обраћају малом човеку који је остао везан за српску традицију и тврдоглаво одбија да прихвати „реалност“ којој се све већи број странака приклања.

Кадровске промене у странци

Повлачење појединих старијих кадрова радикала је добар потез. Не доводим у питање морал Тодоровића који вероватно с правом слови за једног од најпоштенијих српских политичара. Али поново се враћам на питање харизме. Или је имаш или је немаш. Некоме ово може зазвучати сурово. Но, уколико се за друге професије траже одређене особине и знања, утолико то ваљда треба да важи и за политику. Шаровић и Мартиновић делују

О изборним шансама радикала

Пише: Стефан Душанић
четвртак, 26 април 2012 07:06

као људи који би сваком могли да изађу на црту. Подмлађивање међутим није спроведено до краја, тако да то остаје половичан успех радикала. Ниновић, а можда и Мирковић и неки други радикалски политичари би могли да доврше тај процес. У сваком случају, док је остатак политичке сцене папагајски понављао оцене о примитивним радикалима, стасала је група модерних, младих и образованих кадрова који ни у чему не заостају за политичарима из других странака. Чињеница да нису окренули леђа лидеру када му је било најтеже може само да им иде у прилог.

Јадранка као председнички кандидат

Овај потез изазвао је много жучних реакција. Понављам, ту мислим пре свега на радикалски и патриотски табор. Размишљања другосрбијанаца и напредњака ме занимају колико и временска прогноза за подручје Судана са оближњом гусарском акваторијом.

Кренимо редом. До ових избора радикали нису имали ниједно препознатљиво лице, изузев самог Шешеља који је утамничен. Мартиновић је – будимо реални – био непознат за 95% гласача. Његова популарност у испитивањима износила је око 3-4%. Када бих био у позицији да бирам радикалског кандидата искључиво са становишта потенцијалне харизме, вероватно бих се одлучио за Шаровића. Но, то би био један праволинијски приступ. Бићу слободан да претпоставим да су Војводине премисе биле следеће:

Ниједан политичар радикала не би имао озбиљне шансе на председничким изборима √

Ниједан радикал данас нема харизму која би озбиљније повећала број гласова на парламентарним изборима √

Председничка позиција има мању уставну тежину у односу на премијера, самим тим председнички избори су мање важни (на страну Тадићева очигледна фараонизација председничке функције) √

Зато је изабрана стратегија под кодним именом „Шешељ уместо Шешеља“. На листићу ће се појавити име Јадранке Шешељ. Да су радикали заиста водили предизборну кампању (а прилично дуго нису!), то је могла да буде сјајна прилика за варирање разних архетипских мотива – од Пенелопе, преко Мајке девет Југовића, до Косовке девојке. При свему томе, најмање би се експонирала сама Јадранка, домаћица која је изабрана као *једнократно* решење. Она сигурно није нова Мира Марковић. Број гласова које ће добити на изборима њој лично не значи много, јер се политиком убудуће неће бавити. За Мартиновића се то никако не би могло утврдити. Ако би неки појединац требало да буде захвалан Шешељу на оваквом избору председничког кандидата онда је то управо Мартиновић. Не делује пристојно и фер да се неискусан и недовољно познат политичар „кали“ управо изласком на председничке изборе на којима би био апсолутни аутсајдер. На крају, они гласачи радикала који се из било ког разлога не слажу с оваквом Војводином одлуком, а помишљају да би неки други опозиционар могао да прође у други круг (што личи на научну фантастику), на гласачком листићу имају рецимо име Коштунице. (Уосталом, када би лидер ДСС прошао у други круг, прилично сам сигуран да би га имењак из Хага отворено подржао. Нажалост, неће бити прилике да се ова хипотеза тестира.) Да закључим, за мене ова одлука Шешеља није спорна. У сваком случају она не може бити разлог евентуалног изборног неуспеха радикала.

Предизборна кампања без новца

Долазимо до кључног момента. Време је показало да радикалска предизборна кампања готово не постоји. Све до последње недеље априла није било предизборних телевизијских спотова, а број уличних билборда је минималан. На неким је чак исписано како су радикали „за народ а не за тајкуне“, што звучи као револтираност и на крају може имати контрапродуктиван ефекат. Другим речима - новца нема. Одавно излепљене бандере сведоче да ентузијазам ипак постоји. А ако вас занима кога то тајкуни између осталог подржавају, подаци се могу пронаћи [ту](#) и [тамо](#). Исти финансијски моћници наравно истовремено донирају и друге странке од којих заузврат очекују конкретне услуге у виду корупције и легализације њихових криминалних послова. Интерес народа овде нико не штити, обичан човек је данас сведен на џејмишејовску колатералну штету, на монету за поткусуривање. У питању је један окоштали систем у кога се бројне страначке врхушке радо уклапају.

Закључак

О изборним шансама радикала

Пише: Стефан Душанић
четвртак, 26 април 2012 07:06

Премда су до почетка кампање управо радикали били онај идеални кандидат за „највеће изборно изненађење“ – све на шта су годинама отворено и доследно упозоравали јавност обистинило се или ће се у врло блиској будућности претворити у нашу стварност, што им даје пророчки ореол – драстично померање почетка предизборне кампање је луксуз који мало која странка себи може дозволити. Намеће се врло просто питање - да ли било ко другим странкама може „дати фору“ од неколико недеља кампање, без озбиљних последица по резултат? У исто време, кампање коју воде демократе, напредњаци и УРС су *баснословно* скупе. На крају се лако може потврдити народна изрека „колико пара толико и музике“.

Одлука опозиционих странака да [самостално](#) наступе на изборима створила је хобзијански амбијент у коме је „странка странци вук (Драшковић)“. Самим тим, оптуживати Двери, ДСС, или чак Вукадиновићев НОПО, за евентуални изборни неуспех радикала (и *mutatis mutandis*, сами изаберите било коју другу комбинацију) било би апсурдно. А управо таквих теорија завере имате колико желите у блогосфери. Треба их одбацити све до једне. Ниједна странка није вечити власник одређених гласова/мандата, већ се за њих сваки пут мора (из)борити. Пред изборе то се чини осмишљеном и организованом стратегијом и кампањом. Од старе славе се у политици не живи. Ако кампања изостане, успех је аутоматски под великим знаком питања.

Као пример битно другачијег приступа, Двери су се од самог почетка определиле за „герилску кампању“ и њихов евентуални изборни успех био би доказ нараслог утицаја интернета, али и пораста броја људи којима су се све постојеће политичке опције напросто смучиле. А нагли заокрет Двери ка позицијама радикала (називањем Николића „[мусавијом](#) варијантом Тадића“) може значити да је започела борба за исто бирачко тело.

На крају треба рећи и следеће. Дежурни критизери Шешељевих предизборних потеза сигурни су да би били много паметнији и успешнији од њега, са све поквареном гвожђуријом уграђеном директно у срце, те деценијом затворског живота и бројним кафкијанским процесима иза себе. Њихова интелигенција и издржљивост су неупитни. Изгледа да се за будућност Србије уопште не треба секирати, имајући у виду број генијалаца за које је др Војислав Шешељ мало дете.

О изборним шансама радикала

Пише: Стефан Душанић
четвртак, 26 април 2012 07:06

Аутор је сарадник Српског културног клуба